پارلمان ونزوئلا به برکناری مادورو رای داد

پارلمان ونزوئلا که اکثریت آن در اختیار اپوزیسیون است، به برکناری نیکلاس مادورو، رییس‌جمهوری این کشور رای داد و خواستار برگزاری زودهنگام انتخابات ریاست‌جمهوری شد. دیوسدادو کابلو، معاون حزب سوسیالیست ونزوئلا در واکنش به این حرکت پارلمان تاکید کرد: «مادورو از سمت خود کناره‌گیری نکرده و نخواهد کرد. وی در انجام مسوولیت‌هایش کوتاهی نکرده است. ما نتیجه این رای‌گیری در پارلمان را به رسمیت نمی‌شناسیم.» با وجود این اقدام پارلمان، دادستان ونزوئلا چندی پیش گفته بود: «حتی برای رای عدم اعتماد به رییس‌جمهور هم امکانی قانونی وجود ندارد. این اقدام تنها درباره معاونان رییس‌جمهور و وزیران ممکن است.»

ترکیه

رییس‌جمهور ترکیه به دنبال بقا در قدرت تا ۲۰۲۹ است

بازنویسی قانون اساسی به نفع اردوغان

Reuters

گروه جهان

پارلمان ترکیه بحث طرح بازنویسی قانون اساسی را آغاز کرده است؛ پیش‌نویسی که برای تصویب به مجلس این کشور ارسال شده و نمود آن را می‌توان در سرنوشت رجب طیب اردوغان دید. بر اساس این پیش نویس علاوه بر گسترش اختیارات ریاست‌جمهوری، اردوغان اجازه دارد تا سال ۲۰۲۹ به‌طور بالقوه بر مسند قدرت باقی بماند. اردوغان بانفوذترین شخصیت در سیاست ترکیه طی ۱۴ سال اخیر است که از سال ۲۰۰۳ تا سال ۲۰۱۴ به عنوان نخست‌وزیر قدرت کامل را در این کشور در اختیار گرفت. از آنجایی که او نمی‌توانست دوره خود در دفتر نخست وزیری را بیش از سه دوره ادامه دهد، به پست تشریفاتی ریاست‌جمهوری نقل مکان و در این مدت تلاش کرد تا با افزایش اختیارات ریاست‌جمهوری این سمت را از یک پست تشریفاتی به یک سمت محوری در کشور تبدیل کند. او معتقد بود از آنجایی که با رای مستقیم مردم انتخاب شده و نه مجلس، باید اختیارات بالاتر از یک مقام تشریفاتی را در دست داشته باشد. به گزارش نیویورک تایمز، شکل سیاست در ترکیه از زمان آتاتورک که یک جمهوری سکولار را از ویرانه‌های امپراتوری عثمانی بنا کرد، آقای اردوغان تا حد زیادی قادر به اعمال اراده‌ای بوده که آتاتورک بر مبنای آن ترکیه را شکل داد. او از یک کودتای نافرجام در جولای ۲۰۱۶ جان سالم به در برد و با اعمال وضعیت اضطراری در ترکیه قدرت خود را روز به روز افزایش داد تا بتواند مخالفان خود را سرکوب کند و هزاران نفر از افرادی که مرتبط با کودتا بودند را از ادارات دولتی، پلیس و دانشگاه‌ها اخراج کرد. کودتای نافرجامی که حداقل ۲۶۰ نفر در آن جان خود را از دست دادند. اردوغان اکنون حزب عدالت و توسعه‌ای را رهبری می‌کند که مدعی است ۳۳۰ کرسی از ۵۵۰ کرسی قانونگذاری در مجلس را برای تصویب این پیش‌نویس در اختیار دارد. این پیش نویس اصلاح قانون اساسی باید در بهار به رای گذاشته شود تا مردم تصمیم نهایی را در خصوص سیستم حکومتی آینده ترکیه بگیرند. گفتنی است آخرین تغییر در قانون اساسی ترکیه مربوط به سال ۲۰۱۰ است که طی آن رییس‌جمهور که پیش از آن توسط مجلس انتخاب می‌شد با رای مستقیم مردم در این سمت قرار گرفت که نخستین انتخابات بر مبنای قانون اساسی سال ۲۰۱۴ برگزار شد و رجب طیب اردوغان در آن انتخابات پیروز شد. اردوغان تاکنون بارها استدلال کرده که ترکیه نیاز به یک سیستم ریاست‌جمهوری مانند ایالات متحده و فرانسه برای جلوگیری از ایجاد دولت‌های ائتلافی و ضعیف دارد و این اقدام می‌تواند تهدیداتی را که مردم با آن روبه‌رو هستند از بین ببرد. اگر این قانون به تصویب برسد در سال ۲۰۱۹ اجرایی خواهد شد که پس از آن به اردوغان اجازه می‌دهد تا دو دوره پنج ساله برای ریاست‌جمهوری اقدام کند که به صورت بالقوه اگر رای بیاورد تا سال ۲۰۲۹ رییس‌جمهور ترکیه شود. اگر اردوغان تا آخرین روز بتواند رییس‌جمهور باقی بماند در پایان دوره ریاست‌جمهوری خود ۷۵ سال خواهد داشت و دوره زمامداری او در ترکیه به ۲۷ سال خواهد رسید. توجیه استمرار دوره اردوغان نیز اینگونه است که با توجه به اینکه از سال ۲۰۱۹ با قانون اساسی جدید انتخابات برگزار می‌شود، دوره ریاست‌جمهوری نیز از ابتدا آغاز می‌شود. گفتنی است بنعالی ییلدریم، نخست‌وزیر ترکیه اخیرا اعلام کرده بود که اکنون عملا یک سیستم ریاست‌جمهوری در کشور اجرا می‌شود. با این حال موانع قانونی وجود دارد که اجازه کنترل تمامی امور توسط رییس‌جمهور وجود ندارد.

با این حال منتقدان اردوغان نگران هستند پیشنهاداتی که به پارلمان این کشور ارسال شده، ترکیه را به یک دولت استبدادی تبدیل می‌کند که تا حد زیادی حقوق بشر و آزادی‌های فردی را محدود می‌کند که این موضوع پیوستن ترکیه به اتحادیه اروپا را که پیش شرط آن یک حکومت دموکرات است عملا تضعیف می‌کند.

بزرگ‌ترین حزب مخالف دولت ترکیه، حزب جمهوریخواه خلق (CHP) است که به‌شدت مخالف اصلاحات پیشنهادی است. این حزب هشدار داده که تصویب این پیش‌نویس پایان دموکراسی در ترکیه و جایگزینی آن با دیکتاتوری یک مرد خواهد بود. هرچند پارلمان ترکیه بحث بر سر این پیش‌نویس را آغاز کرده اما افسران پلیس با گاز اشک آور دور تا دور ساختمان پارلمان این کشور قرار گرفتند تا اجازه ندهند تجمع اعتراضی شکل بگیرد.

کمال قلیچ‌دار اوغلو، رهبر حزب جمهوریخواه خلق در سخنرانی هفته گذشته عنوان کرد، دموکراسی، حقوق بشر، عشق به پرچم و وطن چپ یا راست ندارد. وی افزود: قانون اساسی کتاب مشترک همه ما است. همه شهروندان باید مدعی باشند که آنها جزیی از این قانون هستند. قلیچ‌دار اوغلو حتی در یک سخنرانی در پارلمان ترکیه خطاب به اعضای حزب عدالت و توسعه عنوان کرد: آنها به نوبه خود در حال تلاش هستند تا یک نظام دموکراتیک پارلمانی را به یک رژیم توتالیتر تبدیل کنند. گفتنی است از دیگر اصلاحات پیشنهادی در پیش‌نویس قانون اساسی جدید ترکیه اعضای پارلمان از ۵۵۰ کرسی به ۶۰۰ کرسی افزایش پیدا می‌کند و حداقل سن واجد شرایط برای قانونگذاری از ۲۵ به ۱۸ سال می‌رسد و انتخابات مجلس و ریاست‌جمهوری نیز در یک روز و با هم برگزار خواهد شد. طبق برآوردها بحث در خصوص این پیش نویس به احتمال زیاد حدود دو هفته به طول خواهد انجامید.

با این حال اکنون بسیاری از کارشناسان و سیاستمداران مخالف دولت، مخالف تغییر ساختار در ترکیه حداقل در چنین شرایطی هستند. چرا که ترکیه اکنون با شرایط دشواری روبه‌رو است. این کشور با موجی از بمبگذاری‌ها و درگیری با شورشیان کرد در جنوب شرقی ترکیه و حمله نظامی به سوریه برای مبارزه با داعش مواجه است.

دنیز بایکال، رهبر سابق حزب جمهوریخواه خلق می‌گوید: پیشنهادات مطرح شده در ترکیه در حالی که این کشور در دوره پس از کودتا در وضعیت فوق‌العاده به سر می‌برد و کشور به‌شدت چند قطبی شده بسیار عجولانه است. بایکال همچنین در جلسه روز دوشنبه پارلمان گفت: جایگزینی اراده مردم به هژمونی یک نفر می‌تواند سنت‌های ما را نابود کند. وی افزود: ما در حال برگزاری یک جلسه تاریخی هستیم. من برای حفاظت از ترکیه اینجا هستم.

پایان دموکراسی

بزرگ‌ترین حزب مخالف دولت ترکیه، حزب جمهوریخواه خلق (CHP) است که به‌شدت مخالف اصلاحات پیشنهادی است. این حزب هشدار داده که تصویب این پیش‌نویس پایان دموکراسی در ترکیه و جایگزینی آن با دیکتاتوری یک مرد خواهد بود. هرچند پارلمان ترکیه بحث بر سر این پیش‌نویس را آغاز کرده اما افسران پلیس با گاز اشک آور دور تا دور ساختمان پارلمان این کشور قرار گرفتند تا اجازه ندهند تجمع اعتراضی شکل بگیرد.

عربستان

میشل عون در مسیر تنش‌زدایی از رابطه با عربستان سعودی گام برداشت

ریاض، نخستین مقصد رییس‌جمهور جدید لبنان

گروه جهان| میشل عون، رییس‌جمهور تازه نفس لبنان ریاض را به عنوان نخستین مقصد خارجی خود انتخاب کرد؛ سفری که در تمام رسانه‌های منطقه‌ای به تلاشی برای احیای رابطه دوجانبه بیروت – ریاض یا آب شدن یخ روابط تعبیر شده است. میشل عون از ماه اکتبر عنوان رییس‌جمهور لبنان را به خود اختصاص داد و این سیستم تقسیم قدرت از سوی بسیاری از تحلیلگران منطقه‌ای به برد ایران و کاهش نفود ریاض در لبنان تعبیر شده بود؛ تعبیری که با نخست‌وزیری سعد حریری و سفر روز گذشته میشل عون به ریاض می‌تواند دستخوش تغییراتی شود.

نیویورک تایمز درباره این سفر می‌نویسد: رییس‌جمهور تازه منتخب لبنان در نخستین سفر خود به عربستان سعودی با ملک سلمان، پادشاه عربستان سعودی دیدار کرد. دیداری که می‌تواند پخ‌های حاکم بر رابطه پس از تنش‌های اخیر میان لبنان و عربستان بر سر نقش حزب‌الله لبنان در ساختار سیاست داخلی این کشور را آب کند. بر اساس گزارش‌های رسیده از ریاض، رییس‌جمهور ۸۳ ساله لبنان به همراه ۸ وزیر کابینه خود وارد ریاض شد و مورد استقبال امیر این شهر قرار گرفت. پس از ورود نیز در کاخ پادشاه عربستان سعودی برای رییس‌جمهور لبنان فرش قرمز انداخته شد و وی با ملک سلمان دیدار کرد. میشل عون در ماه اکتبر پس از ۲۹ ماه خلأ ریاست‌جمهوری در این کشور در نتیجه مصالحه گروه‌های سیاسی مختلف درون لبنان به قدرت رسید. در تعاریف سیاست داخلی لبنان، ریاست‌جمهوری میشل عون برابر بود با پیروزی جریان مورد حمایت ایران و حزب‌الله لبنان و باخت عربستان سعودی. فوریه گذشته بود که عربستان سعودی قرارداد فروش ۳ میلیاردی اسلحه به لبنان را متوقف کرد و گفته می‌شود که اصلی‌ترین دلیل این تعلیق هم رابطه ایران با لبنان بود. با انتخاب سعد حریری به عنوان نخست‌وزیر لبنان در ماه دسامبر، تا حدودی از خشم عربستان سعودی از روند سیاسی داخل لبنان کاسته شد. چینش کابینه به گونه‌ای پیش رفت که سعد حریری و میشل عون که زمانی خصم قسم‌خورده هم بودند توانستند اختلاف‌ها را به حاشیه برانند تا لبنان از بن‌بست سیاسی خارج شود. حریری از منتقدان اصلی و قدیمی حزب‌الله لبنان است و این مخالفت‌ها در چندسال اخیر به دلیل حمایت‌های حزب‌الله لبنان از بشار اسد، رییس‌جمهور سوریه افزایش هم یافته است. یک روزنامه سعودی همزمان با سفر میشل عون به ریاض نوشت: دیدار میشل عون از عربستان سعودی، تلاشی برای مرهم گذاشتن بر زخم‌هایی است که تا پیش از این بر بدنه رابطه دو کشور وارد شده بود.

میشل عون در گفت‌وگو با یک شبکه سعودی درباره سفرش به ریاض گفت: احزاب متفاوت در لبنان به این اجماع رسیدند که می‌خواهند لبنان را فارغ از اینکه در کشورهای دیگر چه اتفاق‌هایی رخ می‌دهد، بسازند. بازسازی لبنان برای همه احزاب در داخل کشور یک اولویت است و پس از آن هم مساله امنیت و ثبات است که در اولویت‌های کاری ما قرار دارد. وضعیت سیاسی لبنان در چندوقت اخیر پیشرفت‌های شایانی داشته است و امیدوار هستیم که توازن برقرار شود.

میشل عون پس از عربستان سعودی به قطر می‌رود. این تور منطقه‌ای کوتاه‌مدت در حالی اتفاق می‌افتد که برخی از کشورهای حاشیه خلیج فارس در واپسین ماه‌های سال ۲۰۱۶ محدودیت‌هایی را بر شهروندان خود برای سفر به بیروت اعمال کرده بودند. محدودیت‌هایی که هدف آن کاستن از درآمدهای توریستی لبنان و ارسال این پیام سیاسی بود که عربستان سعودی و متحدانش در منطقه از قدرت گرفتن حزب‌الله لبنان در این کشور نگران هستند. عربستان سعودی در حالی از لبنان به دلیل رابطه حسنه با ایران نگران است که خود این کشور در پرونده‌های مختلف منطقه‌ای مانند عراق، یمن، بحرین و سوریه گرفتار شده است و سیاست‌هایش در لبنان نیز ره به جایی نبرد. در ماه فوریه عربستان سعودی از شهروندان خود خواست که از سفر به لبنان پرهیز کنند و همچنین از تجار این کشور نیز درخواست کرد که به روند سرمایه‌گذاری‌ها در لبنان پایان بدهند. تنش‌های میان بیروت و ریاض تا حدی بالا گرفت که سرنوشت ۷۵۰ هزار لبنانی که در عربستان سعودی و سایر کشورهای حوزه خلیج فارس زندگی می‌کردند هم در هاله‌ای از ابهام قرار گرفت. گفته می‌شود که این خانواده‌های لبنانی فعال در این کشورها سالانه رقمی حدود ۷ تا ۸ میلیارد دلار را برای خانواده‌های خود در لبنان می‌فرستند.

سعد حریری در بیانیه‌ای پیش از سفر میشل عون به عربستان سعودی تاکید کرد که این سفر گام مهمی در روند عادی‌سازی رابطه میان لبنان با عربستان سعودی در مرحله نخست و با دیگر کشورهای حاشیه خلیج فارس در مرحله بعد است. عربستان سعودی پس از تحولات سیاسی در لبنان و مشخص شدن مهره‌های روی میز با اعزام خالد فیصل، امیر مکه به بیروت در ماه نوامبر از میشل عون برای سفر به ریاض دعوت کرده بود؛ دعوتی که رییس‌جمهور لبنان نیز لبیک گفتن به آن را به تعویق نینداخت.

تقویت گفت‌وگوهای سیاسی، اقتصادی، همکاری‌های تجاری و مذاکره بر سر سرمایه‌گذاری‌های سعودی در لبنان و همچنین از سر گرفته شدن همکاری‌های نظامی ریاض به بیروت از دستورکارهای عون در این سفر است. از سوی دیگر یک منبع نزدیک به تیم لبنانی اعلام کرده است که هیات مهمان با مقام‌های کشور میزبان درباره تسهیل روند صدور ویزا برای اتباع دو کشور در آینده نزدیک نیز رایزنی خواهد کرد.

برجام

در جلسه روز گذشته ایران و ۵+۱ در وین تمامی اعضا بر ملغی‌الاثر ماندن قانون ایسا تاکید کردند

حمایت تمام قد کمیسیون مشترک از ایران

گروه دیپلماسی| ۱۰ ژانویه، هتل کوبرگ وین، باز هم پرونده هسته‌ای ایران روی میز کار نمایندگان ایران و ۵+۱ در ششمین کمیسیون مشترک برجام. آخرین نشستی که نمایندگان دولت باراک اوباما، رییس‌جمهور در حال وداع ایالات متحده در آن حضور دارند. نشستی که در پاسخ به نامه محمدجواد ظریف وزیر امور خارجه کشورمان به فدریکا موگرینی مسوول سیاست خارجی اتحادیه اروپا برگزار شد. دلیل نامه رییس دستگاه دیپلماسی ایران نیز نقض تعهدات مندرج در برجام از سوی ایالات متحده بود. تمدید قانون تحریم‌های ایران موسوم به ایسا در واپسین هفته‌های حضور باراک اوباما در دموکرات در کاخ سفید بهانه‌ای شد تا نمایندگان ایران و ۵+۱ یک بار دیگر دور هم جمع شوند. جلسه‌ای که سه ساعت و نیم طول کشید. پیش از این جلسه نیز در روز دوشنبه (۲۱ دی ماه) گروه کاری مربوط به تحریم‌ها میان کارشناسان ایرانی و ۵+۱ برگزار شد. به گفته سیدعباس عراقچی، رییس ستاد پیگیری اجرای برجام، ماحصل نشست‌های روز دوشنبه جمع‌بندی‌های خوبی بوده است. همچنین پیش از رسیدن تیم مذاکره‌کننده ایرانی به وین، کارشناسان ایرانی یک دور مذاکرات دوجانبه با کارشناسان امریکایی داشتند. عراقچی درباره چرایی این دیدار دوجانبه می‌گوید: طبق ساز و کار برجام اگر کشوری نسبت به رفتار کشور دیگر شکایتی داشته باشد اول باید مذاکرات دوجانبه بین آن دو کشور صورت بگیرد و ما این مذاکرات دوجانبه را داشتیم.

صبح روز سه‌شنبه (دیروز) نیز تیم مذاکره‌کننده ایرانی به ریاست سیدعباس عراقچی با تیم طرف مقابل به ریاست هلگا اشمید که به نمایندگی از اتحادیه اروپا آمده بود، تشکیل جلسه دادند. پس از سه ساعت و نیم جلسه، هیات‌های ایرانی و امریکایی نیز دیدار دوجانبه‌ای را آغاز کردند. در برنامه‌های کاری عراقچی، دیدار با یوکیا آمانو، مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در مقر آژانس در وین نیز قرار دارد.

ایران و نمایندگان ۵+۱ روز سه‌شنبه در وین با هم تجدید دیدار کردند. دیداری برای بررسی اجرای برجام و البته تجدید دیدار و اتمام حجت با تیم امریکایی تا پیش از واگذاری کاخ سفید به دونالد ترامپ جمهوریخواه. خبرگزاری فرانسه در این باره نوشت: روز گذشته وین که میزبان جدال‌های نفسگیر هسته‌ای تا جولای ۲۰۱۵ بود بار دیگر نمایندگان ایران، امریکا، روسیه، چین، بریتانیا، فرانسه و آلمان را به چشم خود دید. این چهارمین بار از زمان ورود برنامه اقدام مشترک به فاز اجرایی در ژانویه ۲۰۱۶ است که جلسه کمیسیون مشترک برای بررسی چند و چون اجرا برگزار می‌شود و البته این‌بار دستور کار ویژه این نشست، قانون تمدید تحریم‌های ایران بود که مجددا در امریکا به کار افتاد.

۵+۱ خواستار اقدامات امریکا در جهت بلااثر ماندن قانون آیسا شد

به گزارش «اعتماد»، از زمان اجرایی شدن برجام این دومین بار است که کمیسیون مشترک بر اساس درخواست ایران و برای رسیدگی به بدعهدی‌های امریکا و اقدامات غیرمنطبق آن کشور با مفاد برجام تشکیل جلسه می‌دهد. همچنین دیروز برای نخستین‌بار سازوکار گروه اجرایی کردن لغو تحریم‌ها که در برجام پیش‌بینی شده است به کار گرفته شد و نشست کارگروه با حضور هیات‌های کارشناسی از ایران و تمام دولت‌های عضو برجام در وین برگزار شد.

در نشست کمیسیون مشترک علاوه بر بررسی گزارش ارایه شده توسط کارگروه کارشناسی، نمایندگان کشورمان ضمن ارایه شرحی از بدعهدی‌های امریکا در یک سال اخیر، با ارایه مستندات حقوقی تمدید قانون آیسا را مغایر با تعهدات امریکا در قالب برجام دانستند.

در ادامه، هیات امریکایی با تاکید مجدد بر پایبندی کامل این کشور به برجام، ضمن اشاره به عدم امضای این مصوبه از سوی رییس‌جمهور امریکا به عنوان یک تصمیم مهم سیاسی و برشمردن یک سلسله از اقدامات حقوقی و اجرایی که از سوی دولت این کشور برای ملغی‌الاثر کردن قانون آیسا صورت گرفته است، عنوان کرد که با اقدامات انجام شده، هیچ تاثیر عملی بر قانون مزبور مترتب نبوده و لذا نفس تصویب این قانون در کنگره امریکا مشکلی برای تعهدات برجامی این کشور ایجاد نمی‌کند. در ادامه نشست، نمایندگان سایر دولت‌های عضو کمیسیون با جدی قلمداد کردن نگرانی ایران، خواستار اقدامات امریکا در جهت بلااثر ماندن این قانون و شفاف‌سازی کامل در این زمینه شدند به گونه‌ای که هیچ ابهامی نسبت به اینکه این قانون اثری بر تجارت و همکاری با ایران ندارد، باقی نماند.

در ادامه جلسه همه کشورها بر تعهد کامل خود به برجام و ضرورت پرهیز از اقداماتی که به اجرای موثر و جامع برجام در بخش لغو تحریم‌ها لطمه وارد آورد، تاکید کرده و بر ضرورت ملغی‌الاثر ماندن قانون آیسا و نیز سایر قوانینی که به موجب برجام اجرای آنها باید متوقف باشد، پافشاری کردند.

در این نشست همچنین با اغتنام فرصت و با توجه به نزدیک شدن به زمان یکسال از اجرایی شدن برجام، مروری نیز بر روند اجرای سایر بخش‌های برجام از جمله کانال خرید و همکاری‌های صلح‌آمیز هسته‌ای با ایران (موضوع پیوست سوم برجام) و نحوه ارتقا و گسترش این همکاری‌ها صورت گرفت

روز گذشته در حالی که تیم مذاکراتی در وین تلاش می‌کرد قاطع‌ترین برخورد ممکن با مساله نقض برجام از سوی طرف امریکایی را به تصویر بکشد، بحث‌های داخلی که در چندهفته اخیر در نتیجه انتشار بخش‌هایی از سخنان محرمانه محمدجواد ظریف در جمع نمایندگان مجلس شورای اسلامی ایجاد شده بود بر توان امتیازگیری تیم ایران تاثیر گذاشت. انتشار سخنان محمدجواد ظریف و زیرسوال بردن توان مذاکراتی تیم ایران و تاکتیک مذاکراتی آن با طرف مقابل عملا مذاکره‌کنندگان را با دستان خالی از منظر فنون مذاکراتی راهی وین کرد. از عمر توافق هسته‌ای ایران با ۵+۱ هنوز ۹ سال دیگر باقی است و شاید درسی که این‌بار برخی از چهره‌های سیاسی در ایران از افشای سخنان محرمانه وزیر امور خارجه خود گرفتند مانع از تکرار چنین اشتباهات استراتژیکی که خلاف مسیر تامین امنیت ملی کشور است، بشود.

نگاه روز

مانی محرابی
عضو هیات علمی اندیشکده روابط بین‌الملل

روسیه ایران را دور نزده است

قطعنامه ۲۳۳۶ شورای امنیت در رابطه با ایجاد آتش بس در سوریه و انتساب این طرح به روسیه و ترکیه سبب گمانه‌زنی‌ها در باب خروج ایران از دایره تصمیم‌سازان سوریه از سوی روسیه شده است. عده‌ای بر این باورند که روی کار آمدن ترامپ و گرایش وی به سوی مسکو سبب مصالحه مسکو و واشنگتن در باب بحران سوریه خواهد شد و این مصالحه را علیه منافع ایران می‌دانند. استدلال این افراد نیز گرایش روسیه به سمت ترکیه و تبدیل ترکیه به یک یار نظامی و دیپلماتیک در منطقه و به تبع فاصله گرفتن روسیه از ایران بر سر منافع همسو است.

تحلیل مفاد قطعنامه فوق، یادداشتی جدا را می‌طلبد لیکن در باب توافق احتمالی آینده روسیه و ایالات متحده بر سر خاتمه بحران سوریه مبتنی بر خروج تمام نیروهای خارجی غیر از نیروهای روسیه، باید این نکته را یادآور شد که آیا روسیه اساسا توان خاتمه دادن به بحران سوریه را دارد؟ در صورت تصویب قطعنامه‌ای با مضمون فوق‌الذکر آیا ایالات متحده توان اعمال مفاد آن بر نیروهای معارض دولت سوریه را دارا است؟ و سوال مهم‌تر اینکه در شرایطی که سوریه از بالاترین میزان اهمیت ژئواستراتژیک برای ایران برخوردار است آیا ایران به قطعنامه احتمالی آینده تن خواهد داد؟ پاسخ به این سوالات ما را به سوی ارایه تحلیلی صحیح و مبتنی بر واقعیت سوق می‌دهد.

تحلیل‌هایی که در ابتدای این یادداشت به آنها اشاره شد دارای نکات و پیش فرض‌های اشتباه هستند:

الف: نکته‌ای که نباید در این میان فراموش کرد نقش تهران در عادی‌سازی روابط میان مسکو و آنکارا است و با مد نظر قرار دادن این مساله، اساسا نزدیکی روسیه و ترکیه نه بر خلاف منافع منطقه‌ای ایران، بلکه موفقیت طرح ایران در همراه‌سازی ترکیه با ائتلاف ایران و روسیه و خارج‌سازی آنکارا از «قسمتی از اصل بحران» است.

ب: پیش فرض اشتباه کارشناسان، ترکیه را بازیگری باهوش در اعمال سیاست‌های منطقه‌ای می‌داند که کاملا سنجیده و گام به گام به سوی تبدیل شدن به بازیگر تصمیم‌ساز منطقه‌ای پیش می‌رود. باید خاطرنشان کرد که اردوغان نه‌تنها در سیاست منطقه‌ای باهوش نیست، بلکه بسیار سردرگم و خام عمل کرده است. اردوغان بعد از ناامیدی از ورود به اتحادیه اروپا که نشانه‌های آن را در اتفاق ماه مارس سال گذشته در ماجرای روزنامه زمان شاهد بودیم با قصد تغییر ژئوپولتیک خود از اروپا به خاورمیانه به ماجرای سوریه و عراق ورود کرد، در ابتدا به سمت واشنگتن گرایش پیدا کرد، بعد از ناامیدی از همراهی حداکثری ایالات متحده در بحران سوریه و عراق به دلیل سیاست‌های مبتنی بر عدم ریسک‌پذیری اوباما در سال آخر ریاست‌جمهوری به سوی تلاش برای ورود ناتو به مناقشات با ایجاد بحران متقابل با روسیه گام برداشت، در ادامه برای ایجاد رابطه و ائتلاف با عربستان، اسراییل و حتی مصر تلاش کرد و نهایتا با تلاش ایران نقش متحد روسیه در منطقه را ایفا کرد، ۹ ماه پر از سرگردانی در سیاست خارجه. این وقایع نه‌تنها نشانی از هوشیاری اردوغان نیستند بلکه با جرات می‌توان پیش‌بینی کرد رابطه فعلی ترکیه و روسیه نیز دوام نخواهد آورد.

پ: چرا روسیه را دارای توان لازم در جهت پایان دادن به بحران سوریه می‌دانیم؟ روسیه بعد از گذشت بیش از چهار سال از شروع بحران سوریه با هدف پشتیبانی ائتلاف نیروهای شیعه، حزب‌الله لبنان و ارتش سوریه به این درگیری‌ها ورود نظامی پیدا کرد و تلاش نیروی هوایی ارتش روسیه در قالب ائتلاف عام صادق نخواهد بود. از سوی دیگر داعش نیز واقعیتی است که نباید آن را نادیده گرفت، گروهی که بر بخش‌هایی از کشور سوریه استیلا دارد و تابع هیچ قاعده و قانونی نیز نیست و با ملحوظ دانستن این موارد با اطمینان می‌توان عنوان کرد درگیری‌های سوریه قطعا ادامه خواهد داشت و ایران هم قطعا چه با همیاری روسیه و چه بدون همیاری آن بازیگر ثابت حل این بحران خواهد بود.

علی ایحال به نظر می‌رسد ادعای دور زدن ایران توسط روسیه در راستای تبلیغات رسانه‌ای غرب در جهت تخریب رابطه تهران و مسکو است که خصوصا بعد از آزادسازی حلب به‌شدت اوج گرفته است.

سرخط خبرها

- ترامپ، دامادش را مشاور ارشد کاخ سفید کرد
- نیروهای عراقی به دانشگاه و کاخ ریاست‌جمهوری موصل رسیدند
- آستانه، آماده میزبانی از مذاکرات سوریه می‌شود
- رییس سیا: درک کم ترامپ از جامعه اطلاعاتی تهدیدی برای امریکاست
- وزیر دفاع روسیه: ماموریت محوله در سوریه را انجام دادیم
- ۲۳ کشته و زخمی در حمله ائتلاف سعودی به مدرسه‌ای در صنعا
- دیدار ملک عبدالله دوم با تیم ترامپ/ احتمال دیدار شاه اردن با ترامپ در ماه مارس
- پ. ک. ک از سنجار خارج می‌شود
- روسیه تحریم‌های جدید امریکا را محکوم کرد
- پنتاگون: عملیات امریکا علیه داعش در سوریه موفقیت‌آمیز بود

چهره‌ها - خبرها

پیام تسلیت دیرهنگام روس‌ها

سرانجام پس از سه روز از درگذشت آیت‌الله اکبر هاشمی‌رفسنجانی، عالی‌ترین مقام روس نخستین پیام مسکو در واکنش به این مساله را مخابره کرد. عصر دیروز مهدی سنایی، سفیر ایران در روسیه در کانال تلگرامی خود اعلام کرد که ولادیمیر پوتین، رییس‌جمهور روسیه با ارسال پیامی خطاب به حسن روحانی، رییس‌جمهور ایران درگذشت آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی را تسلیت گفته است. به گفته سنایی، در این پیام که از طریق مجاری دیپلماتیک ارسال شده از نقش آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی طی سال‌های گذشته تجلیل شده است. تاخیر روس‌ها در ارسال پیام به گونه‌ای چشمگیر و تعجب‌برانگیز شد که حتی امریکایی‌ها هم نسبت به خبر درگذشت رییس مجمع تشخیص مصلحت نظام واکنش نشان داده بودند و رویترز به نقل از یک مقام وزارت امور خارجه امریکا که نامی از وی برده نمی‌شود، نوشت که امریکا این ضایعه را به خانواده و دوستداران هاشمی تسلیت گفته است. با این وجود، امریکا تنها به این پیام اولیه و سربسته اکتفا نکرد و دو مقام دیگر هم درگذشت آیت‌الله هاشمی را تسلیت گفتند. نخستین نفر، جاش ارنست، سخنگوی کاخ سفید بود. او گفت: آیت‌الله رفسنجانی شخصیتی برجسته در تاریخ جمهوری اسلامی بود و ایالات متحده تسلیت خود را به مردم ایران اعلام می‌کند. ارنست از اظهارنظر درباره تاثیر درگذشت وی بر سیاست‌های ایران سر باز زد و گفت که درباره این موضوع تئوری‌پردازی نمی‌کند. پس از سخنگوی کاخ سفید، جان کربی، سخنگوی وزارت امور خارجه امریکا هم در ابتدای نشست خبری خود پیامی مشابه با پیام جاش ارنست را قرائت کرد و گفت: آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی، رییس‌جمهور پیشین ایران چهره‌ای برجسته در تاریخ جمهوری اسلامی بود و ما تاسف و تسلیت خود را از درگذشت وی به خانواده و عزیزانش اعلام می‌کنیم.

او افزود: تاریخ پیچیده است و ما نمی‌خواهیم که درباره تاریخ بحث کنیم. از نظر من برای ما ارزشمند نیست که امروز بخواهیم نسبت به تاثیر مرگ وی بر سیاست داخلی ایران و احتمال تاثیرگذاری آن بر این کشور پیش‌بینی داشته باشیم. ما به خانواده و عزیزانش تسلیت می‌گوییم و تاریخ پیچیده وی هرچه باشد، شما همچنان با خانواده‌ای مواجه هستید که غمگین است و عزیزی را از دست داد؛ بنابراین کار مناسب برای ما این است که حس کنونی‌مان را به خانواده‌ای که در حال حاضر اندوهناک است، ابراز کنیم. کربی در پاسخ به سوالی درباره موضع آیت‌الله رفسنجانی در گذشته که خلاف امریکا بوده است، گفت: آیا ما باید خانواده و عزیزان وی را به دلیل آنچه رییس‌جمهور پیشین ایران انجام داده و ما دوست نداشته‌ایم، مسوول بدانیم؟ این مرد از دنیا رفت و ما به خانواده‌اش تسلیت گفتیم. ما پیش از این نیز زمانی که فیدل کاسترو فوت کرد، کار مشابهی انجام دادیم. بدون شک اگر در آینده نیز فرد دیگری با داشتن سوابق مشابه و اقدامات، تصمیمات، سیاست‌ها و اظهارات که تاییدش نمی‌کنیم از دنیا برود، باز هم خانواده‌ای وجود دارد که عزادار است. تاکید می‌کنم که نیازی نیست کاری بیشتر از این انجام دهیم. ما تسلیت خود را و دعای‌مان را به این خانواده رساندیم و این کار مناسبی است.

انفجار کابل بیش از ۹۰ کشته و زخمی برجای گذاشت

خبرگزاری فرانسه روز گذشته گزارش داد، دو انفجار در نزدیکی پارلمان افغانستان حداقل ۲۲ کشته و ۷۰ زخمی برجای گذاشت. پس از این انفجار بلافاصله طالبان مسوولیت آن را بر عهده گرفت. گفتنی است شورشیان طالبان قصد داشتند یک مینی‌بوس حامل کارکنان امنیت ملی و آژانس‌های اصلی اطلاعات عربستان را هدف قرار دهند.

وحید مجروح، سخنگوی وزارت بهداشت افغانستان به بی‌بی‌سی گفت: زخمی‌های این انفجار به بیمارستان منتقل شده‌اند.

این حمله در حالی در پایتخت افغانستان رخ داد که کابل در یک دوره نسبتا طولانی در آرامش نسبی به سر می‌برد و این انفجار در ساعات میانی روز در یک منطقه شلوغ رخ داده و تعدادی از افراد در مسیر بازگشت به منزل از محل کار بودند.

به گفته مقامات یک بمبگذار انتحاری جلیقه خود را در منطقه دارالامان در نزدیکی ساختمان جدید پارلمان ملی افغانستان منفجر و بلافاصله یک ماشین در اقدامی کاملا هماهنگ منفجر شد.

روایت شاهدان عینی هم با رسانه‌ها همین موضوع را تایید می‌کند که ابتدا یک حمله‌کننده انتحاری جلیقه انفجاری خود را منفجر کرده و بعد یک خودرو بمبگذاری شده منفجر شده است. نثار حارث، نماینده مجلس سنای افغانستان، نیز در صفحه فیسبوک خود نوشته که دو انفجار رخ داده است.

این انفجار در حالی رخ داد که پیش‌تر یک بمبگذار انتحاری در ولایت جنوبی هلمند یک واحد امنیت ملی را مورد هدف قرار داد که طی آن ۷ تن کشته و ۹ نفر دیگر زخمی شدند.